

Tantárgy neve/kódja:	Az antropológia és a bioarcheológia szerepe a régészeti kutatásokban BTR-DK-753
Tárgyfelelős:	Doktori programvezető
Tantárgy oktatója:	Dr. Mende Balázs Gusztáv
Kreditszám:	10
Óratípus:	Gyakorlat
A tantárgy céljának rövid ismertetése:	A kurzus feladata a kortárs régészeti kutatásokhoz kapcsolódó antropológiai és archaeogenomikai kutatások bemutatása és kapcsolata a régészethez.
Elsajátítandó elméleti ismeretanyag:	A kurzus hallgatói megismerik az antropológiai kutatások megközelítési kereteit, az archaeogenomikai kutatások tudományos kereteit és kérdésfelvetéseit. Általános képet nyernek arra vonatkozóan milyen adatokkal és hogyan dolgoznak a vonatkozó társtudományok.
Elsajátítandó gyakorlati ismeretanyag:	A kurzus hallgatói megismerik a régészeti kutatásokhoz kapcsolódó antropológiai és archaeogenomikai kutatás jelenlegi helyzetét és vizsgálati módszereit. Megismerkednek a tudományterületek régészeti és történeti kérdésfelvetéseivel, a kapott eredmények értelmezési kereteivel.
A 2-4 legfontosabb kötelező irodalom felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	Dániel Gerber–Veronika Csáky–Bea Szeifert– Noémi Borbély– Kristóf Jakab–György Mező–Zsolt Petkes– Frigyes Szücsi–Sándor Évinger–Csilla Líbor–Piroska Rácz–Krisztián Kiss–Balázs Gusztáv Mende–Béla Miklós Szőke–Anna Szécsényi-Nagy: Ancient genomes reveal Avar-Hungarian transformations in the 9th-10th centuries CE Carpathian Basin. Sci. Adv. 10, eadq5864 (2024) 18 December 2024. DOI: 10.1101/2024.05.29.596386 Balázs Gyuris–Leonid Vyazov– Attila Türk–Pavel Flegontov–Bea Szeifert–Péter Langó–Balázs Gusztáv Mende– Veronika Csáky–Andrey A. Chizhevskiy–Ilgizar R. Gazimzyanov–Aleksandr A. Khokhlov–Aleksandr G. Kolonskikh–Natalia P. Matveeva–Rida R. Ruslanova–Marina P. Rykun–Ayrat Sitdikov–Elizaveta V. Volkova–Sergei G. Botalov–Dmitriy G. Bugrov– Ivan V. Grudochko: Long shared haplotypes identify the southern Urals as a primary source for the 10th-century Hungarians. Cell 188, 6064–6078, October 16, 2025. DOI: 10.1101/2024.07.21.599526. Walter Pohl – Johannes Krause – Vida Tivadar – Patrick J. Geary: Az 5–9. századi Kelet-Közép-Európa integratív archaeogenetikai, régészeti és történeti vizsgálata, Kr. U. 400–900 A Histogenes 856453 Erc-Synergy Grant1. <i>Történelmi Szemle</i> 64 (2022) 341–353.
A 2-4 legfontosabb ajánlott irodalom felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	Bea Szeifert–Dániel Gerber–Veronika Csáky–Péter Langó–Dmitrii Alekseevich Stashenkov–Aleksandr Aleksandrovich Khokhlov–Ayrat Gabitovich Sitdikov–Ilgizar Ravil'evich Gazimzyanov–Elizaveta Valer'evna Volkova–Natalia Petrovna Matveeva–Alexander Sergejevich Zelenkov–Olga Evgen'evna Poshekhonova–Anastasiia Viktorovna Sleptsova–Konstantin Gennadievich–Karacharov–Viktoria Vladimirovna Ilyushina–Boris Aleksandrovich Konikov–Flarit Abdulhaevich Sungatov–

	Alexander Gennadievich Kolonskikh–Sergei Gennad’evich Botalov–Ivan Valer’evich Grudochko–Oleksii Komar–Balázs Egyed–Balázs Gusztáv Mende–Attila Türk–Anna Szécsényi-Nagy: Tracing genetic connections of ancient Hungarians to the 6-14th century populations of the Volga-Ural region. Cold Spring Harbor Laboratory DOI: 10.1101/2022.02.04.478947 Simon Mays: The Archaeology of Human Bones. Routledge London 2021.	
Elmélet-gyakorlat aránya:	Elméleti óra óraszám:	Gyakorlati óra óraszám: 2
Az alkalmazott oktatási módszerek:	Az oktatás hármass rendszerben zajlik, az órák egy részében frontális oktatás, előadás formájában, az órákhoz kapcsolódóan a hallgatók önálló módon, felkészülnek egy-egy kiadott tematikából, melyek eredményeit csoportos megbeszélés keretében közösen végzik a gyakorlatvezetővel.	
Az értékelés módja:	gyakorlati jegy	
Az értékelés kritériuma:	Az értékelés alapja az órai aktivitás folyamatos mérése mellett a félévet záró önálló kutatási tématervezéssel záródik. A teljesítés a kiadott szakirodalom mind magasabb szintű elsajátításának kritériumán alapul.	
Miként járul hozzá a tantárgy a doktori iskola képzési programjában tanulási eredményként megjelölt MKKR 8. szintű tanulási eredmények eléréséhez.	A tantárgy a lexikális tudás mellett fejleszti a régészeti anyaghoz kapcsolódó elemzési készséget, a gondolkodásmódot, a problémamegoldási stratégiát, a vizsgált anyag rendszerezéséhez kapcsolódó készségeket. Elősegíti az összetett gondolkodást, adott kérdés vizsgálatának sokrétű megközelítését, különböző forrásterületek módszertanának differenciált és együttes használatát, különösen az antropológia és az archaeogenomika használatának módszerét. A tantárgy elősegíti, hogy a későbbiekben a kurzuson szereplők eredményesen be tudjanak kapcsolódni ilyen interdiszciplináris projektekbe. .	